

SZÁNTÁR

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Éves előfizetés	18 h.
6 hónapra	10 h.
3 hónapra	5 h.
1 hónapra	1 h.
Éves előfizetés külföldre	24 h.
6 hónapra	14 h.
3 hónapra	7 h.
1 hónapra	2 h.
Egyes szám ára	1 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivételként
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok elfogadására vagy megörzésére sem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalhoz intézendők.

XIII. évfolyam 177. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1917 augusztus 3.

A nő a háboruban.

Irta Auguszta főhercegnő.

Három éve, hogy fegyverben állanak Ausztria és Magyarország népei. Váratlanul érte a háború az országot, de senkit oly váratlanul és készületlenül, mint a nőket. Egész sereg olyan nagy és fontos feladat szakadt egyszerre rájuk, melyekben nem volt meg a kellő gyakorlatuk és aggódni lehetett, hogy nincs meg a megfelelő képzettségük sem. Ma, amikor a háború harmadik esztendejét lezártuk, megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy akik a nők háborús tevékenysége elé aggodalommal tekintettek, azokra rácafélt az a példátlanul kitartó és gyönyörű munka, mellyel a nők a küzdő férfiak harci tevékenységét és háborús sikereit kiegészítették.

Tapasztaltam, hogy sok nő, aki a háború előtt csak a fényűzésnek és mulatságnak élt, a háború kitörése után a legnehezebb és feláldozó munkának szentelte életét, legnagyobb részben példás kitartással.

Igen sokoldalú és értékes munkát végeztek a nők ebben a háboruban. Kezdődött az ő szerepük mindjárt a háború legelején, amikor a férfiakat a küzdőterre szelítette a szent kötelesség s a frontmögötti életnek, az ország gazdasági tevékenységének irányítását, vezetését a nők voltak kénytelenek vállalni. A házi, családi életnek az a része is, mely eddig a férfi dolga volt, órá várt ezután. Az üzleti, a termelő tevékenység irányítását is neki kellett végeznie, emellett, hogy eddig is speciálisan női teendői nemcsak hogy nem fogytak meg, de még gyarapodtak is.

És jöttek ezután egyéb, nemes

és szomorú feladatok. Az első összecsapások meghozták az első sebesülteket s amint a harc dult tovább, egyre nagyobb tömegek szorultak gyengéd ápolásra, szelid, vigasztaló szavakra. A mindig csak szeretetet kisugárzó női szív és a gyengéd női kéz lett lelket testet újraélesztő támasza annak a sok ezer hősnak, aki sebesülten, betegen kórházba került. Magasztos és csodálatos az a tevékenység, amit a betegápoló nők ebben a háboruban kifejtettek. Sokan a maguk házat is kórháznak rendezték be, mások — ezren és ezren — vállalták irgalmas szamaritánus munkát és váltak mentőivé a gyógyintézetek és üdülőházak sok ezer ápolójának. Csak az aggódó hitvesek és remegő anyák rendithetetlen szeretete adhattott erőt ennyi önfeláldozáshoz, türelemhez és gyengédséghez, amivel ez jár.

Emellett nem szünetelt a szeretet egyéb munkája sem. Hogy a zord Kárpátokban a rémséges első téli hadjárat folyamán hónapok, fagynak aránylagoly kevés áldozata lett, az nem utolsó sorban annak a sok-sok szeretetadománynak — keztyűnek, hősapkának, émelegítőnek stb. — köszönhető, mellyel szerető női szívek és szorgos női kezek áraszották el frontjainkat. S a messze küzdő apáknak, kiknek gyermeke mellől hiányzott a gondoskodó-anya, azon sem kellett aggódniuk, hogy kicsinyeikre elhagyottság szorsa vár, a nők jóvoltából nem maradt itthon egy gyermek sem elhagyottan, tizanya is ápolta és gondozta ott, ahol az egy már nem volt.

Folyik még a frontokon a harc, a frontok mögött pedig vivja diadalmas háborúját a nő, nem kisebb

elzántsággal és kitartással, mint odakünn a férfiak: S hogy álltuk és álljuk ezt a háromesztendős megpróbáltatást, hála és csodálat érte a küzdő hősnak odakünn, de nem kisebb hála és nem kevesebb csodálat a nőnek az ő vértelen, de színtoly hősi frontmögötti harcáért.

Az orosz nemzetgyűlés 5-ikén összeül.

Budapest, augusztus 2. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Az orosz nemzetgyűlést augusztus 5-re hívják össze. A kormány akkor fog bemutatkozni.

Budapest, augusztus 2. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Kereszti a frontról visszatért Pétervárra. Tanácskozás a kadettpártiakkal nem biztató. Cseretelli kilépéssel fenyegetőzik, a munkástanács pedig béképrogramjának mielőbbi végrehajtását követeli.

Budapest, augusztus 2. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Cseretelli az összes kormánybiztosokhoz táviratot intézett, hogy a parasztok földosztási tervét akadályozzák meg.

Az antant általános offenzívára készül.

Budapest, aug. 2. (Saját tudósítónktól.) Koppenhágából jelentik: Kereszti kijelentette, hogy a központi hatalmak elnyomására 8 napon belül az összes szövetségesek által indítandó tehermentesítő offenzíva feltartóztatja fegyverünket. Ezt a párisi konferencián így határozták el. A támadásra minden erő felhasználnak.

Lorbert Bernáth modern gépekkel berendezett

ékszer és aranyáru készítő műtermét

f. évi augusztus 1-én Nagy Sándor-u. 2. sz. a. megnyitja.

Egyes szám ára 12 fillér.

Előnyomulásunk Bukovinában.

Keleti harctér. Budapest, aug. 2. (Hivatalos.) Mackensen vezértábornagy hadseregharcvonalai: A Casinu-völgy mindkét oldalán az ellenség ismételen hevesen támadott. Vitéz csapataink ellentámadásban és órákig tartó közelharcban győztesek maradtak. Az orosz-román hadosztályok súlyos veszteségeikkel kénytelenek voltak állásaikba visszavonulni.

Kövess vezérezredes hadserege harcok közben tért nyert. A hármass országhatár területén a Dragoisse, a keletre fekvő magaslatok és a Kimpolungtól északra fekvő vidék kezünkben van.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonalai: Bóhm-Ermolli vezérezredes haderei a Dnyesztertől közvetlenül délre az orosz határ ellen nyomulnak előre. A Zbruc torkolati szögletét az ellenségtől legnagyobb részben megtisztítottuk.

Olasz és délkeleti harctér. Budapest, aug. 2. (Hivatalos.) A helyzet változatlan. *A vezérkar főnöke.*

Orosz ezred lázadása Nisnijnovgorodban.

Budapest, augusztus 2. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Orosz lapok jelentése szerint a 62. gyalogezred más csapatok szökvényeivel pogromot rendezett Nisnijnovgorodban. Fosztogattak és gyűléseztek. A városban semmiféle hatóság nincs. Az ezred a munkástanács képviselőit elfogta. Végül a moszkvai helyőrség lefegyverezte a lázadó ezredet.

Lloyd George újabb kijelentésekre készül.

Budapest, augusztus 2. (Saját tudósítónktól.) Zürichből táviratozzák: Lapjelentések szerint Lloyd George legközelebb ki fogja jelenteni, hogy a háborút tovább folytatják a porosz imperializmus megsemmisítéséig. Ugyisintén kijelenti, hogy Angliát nem lehet kihesterelni. Franciaország és Anglia a jövőben is össze fognak tartani.

Csernovic eleste előtt.

Budapest, augusztus 2. (Saját tudósítónktól.) A sajtó szállásról jelentik: Csernovic felé feltartóztathatlanul folytatjuk előnyomulásunkat. Csernovic eleste órák kérdése. Hónvéd csapatok 15 kilométernyire vannak a csernovitzi domboktól, amely az ellenség utolsó védelmi vonala. Támadásunk délayugatra és északra egyszerre történik.

Bukovinai sikereink és a román offenzíva.

Budapest, augusztus 2. (Saját tudósítónktól.) Genfből táviratozzák: Jassyból jelentik, hogy az oroszok visszavonulása Bukovina területéről, az oláh hadvezetőségnek súlyos gondot okoz. Az oláh front ugyanis esáltal veszélyeztetve van, ami arra kényszeríti őket, hogy ne tolják előre frontjukat, hanem a már meghódított állásaikat ki kell építeniük, míg tisztul a bukovinai helyzet.

Budapest, augusztus 2. (Saját tudósítónktól.) Magdeburgból jelentik: A francia sajtó közlése szerint a román tehermentesítési offenzíva bizonyára kevés gondot okoz a szövetségeseeknek, mivel Kövess nyugodtan folytatja támadásait.

Csernovitznál elfoglaltunk egy magaslatot.

Budapest, augusztus 2. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállásról jelentik: A románok tegnap a Casinu völgyben három ízben támadtak, mind a háromszor eredménytelenül. Ennek dacára a Szucsava völgyben csapataink előrehaladnak a Pruth mindkét partján. Csernoviczot 12 kilométerre közelítették meg. A várostól északra elfoglaltak egy magaslatot. Ez által Csernovitzhoz ágyutűztávolságra jutottak.

Elhagyották a stockholmi konferenciát.

Budapest, augusztus 2. (Saját tudósítónktól.) Berliából jelentik: A stockholmi konferenciát sepről 9 es hagyták el. Az antant szociálisták konferenciája azonban augusztus 23-án Londonban megtartják.

Folyik a flandriai nagy csata.

Berlin, augusztus 2. A nyugati harctérrel kapcsolatban jelentik:

Keleti harctér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. A flandriai harcmezőn csak délután került a sor a heves tüéségi harcokra. Vonalaink Langemarctól a Lysig több óráig pergetés alatt állottak. Mielőtt az ellenség esetleg ezen az arcvonalon újabb támadásokhoz fogott volna, ismét súlyos harcok fejlődtek ki, amelyekben az ellenség által tűzbevert hadosztályokat mindentűl visszavertük, eredményes ellentámadásainkkal pedig harci vonalainkat több ízben előretoltuk.

Az ellenség egy helyen sem ért el eredményt, ellenben meg nem gyöngült védőfeszülésünkben nagy, véres veszteségeket szenvedett. Ellentámadásaink alkalmával a határesi pontokon több száz foglyot vettünk. Nyugtalan éjszaka után korán reggel Hiltobeltől keletre újabb előretörő angol támadások hasonlóképpen veszteségteljesen megelűsültek.

A német trónörökös hadserege. A Chamin és Damason a franciák megismételték eredménytelen támadásukat az általaok Filatától és Cernától délkeletre elfoglalt magaslati állások ellen. Nappal és éjszaka ötször törték előre vonalaink ellen, később derék harcoló csapataink visszaverték őket.

Ezen az ellenség a Mues nyugati partján is egy eredménytelen ellentámadást intézett a tőle elragadott állások visszahódítására.

A tegnapi eredményes harcokban, amelyekben badeni csapatokon kívül a hannoveri és oldenburgi csapatok is dicsőlegesen részt vettek, a foglyok száma 750-en felül emelkedett.

Kimpolung előtt állunk.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy és Bóhm-Ermolli vezérezredes hadserege. A Zbruc és Dnyeszter szögletében orosz elővédokat Wygoda mellett a Chotia felé vezető országút mentén visszavetettünk.

Csernovitztól északra hadosztályaink a Dnyesztertől délre is közelednek az orosz határhoz.

József főherceg vezérezredes harc vonala. Az orosz kárpáti arcvonal ez idő szerint a Pruth és a Kelemen hegység déli lejtői között visszavonulóban van. Német és osztrák-magyar hadosztályok az ellenség után nyomulnak, amely gyakran heves ellenállást fejt ki. Kimpolung előtt állunk.

Az ellenség tegnap az Ojtos és a Casinu völgy között nagy erőket vetett harcba, hogy Mgr Casinuit elfoglalja. Heves türeléssel beavatott több támadása megelűsült a védők kitartásán.

Ludendorff, első főcsászárszentes.

* Egy ör és szobakazalónő a Pekets-Sis épület irodájában felvételik. Jelentkezhetni délután.

Szervezkednek a demokraták.

Nagyváradon klubbot alakítanak.

A nagyváradai demokráta-párt tegnap délután előkészítő értekezletet tartott, melyen a párt tagjai nagy számmal jelentek meg. Az értekezleten dr. Friedländer Sámuel előszólt.

Előadta az elnök, hogy a nagyváradai demokráta polgárság egy része a múlt hónapban részvett a demokráta párt országos szervezkedő gyűlésén Budapesten. Az országos párt alakuló gyűlésén dr. Friedländer Sámuel, Bröder Jenő és Pásztor Bertalant beválasztották az országos végrehajtó bizottságot, ahonnan a célból, hogy itt Nagyváradon az előkészítő munkálatokat végezzék. Ez a helyi bizottság azóta permanenciában volt, s előkészítette az utat a párt megalakítására. Most már elérkezett az idő, hogy az eddigi eredményekről beszámoljunk a pártot megalakítását, hogy a város demokráta polgárainak óhajára teljesüljön, hogy a demokráta párt kívánásaira demokráta párti főispánt kapnak, mert Ember Géza kinevezése a minisztertanácsai határozat folytán Ó Feladta az elnök, hogy a további munkálatok teljesítése érdekében egy előkészítő bizottság szervezése szükséges, mely előkészítse a demokráta párt alakuló gyűlését. Az alakuló gyűlésre eljő dr. Dési Géza fővárosi ügyvéd, hogy lementesse a demokráta párt politikai álláspontját.

Elnök előadta még, hogy a három tagú előkészítő bizottság közlegedést keresett a nagyváradai radikálisokkal abban az irányban, ahol találkozhattának a közös célok elérésére. A közlegedő lépések eredményei kecsagtettek, ami nagyon kívánatos, lenne, mert a radikális párt értékes elemekből áll s így a demokráta pártnak nagy érdeke, hogy a radikálisokhoz a közlegedést megtalálják.

Indítványozta az elnök, hogy egy előkészítő bizottságot küldjenek ki, hogy tárgyaljon a további előkészítéssel.

Ember Géza táblatíró előadta, hogy az elnök által előadottakhoz mindenben hozzájárul a indítványozza, hogy az indítványokat egyhangulag fogadják el. Ezután a gyűlés egyhangulag elfogadta az elnök indítványait.

Pásztor Bertalan az előkészítő bizottság tárgyalásairól beszámolva előadja, hogy szükségesnek tartja egy demokráta klub megalakítását. Várolja a klub fontosságát, s elmondja, hogy már folyamatban vannak az előkészítő munkálatok s így a demokráta klub megalakítása a közel jövőben biztosra vehető.

Felszólt még Ullmann Ábrahám is. Hírközlési jegyző. Elmondta, hogy sokan vannak a demokráta párt leendő tagjai között olyanok, kik kimondottan munkapártiak. Ő és a vele együttműködők a régi szabadelvű párt által propagált eszmék hívei. Majd, mikor a szabadelvű párt megalkant, beléptek a munkapártba, habár észrevették, hogy a munkapárt eszméi sokban eltérnek a régi szabadelvű párt eszméitől és hogy ezeket az eszméket inkább a demokráta párt testesíti meg. De nem léptek ki a munkapárt-

ból eddig, mert a demokráta párt miya Henry volt, s ennek a pártnak érvényesülése nagyon nehéz volt. De most, hogy a demokráta eszmék fellendültek és most, hogy a demokráta eszmék elérkeztek abhoz, hogy országosan érvényesüljenek, eljött az idő, hogy belépjenek a demokráta pártba s a felvilágosodott eszmék szolgálatában dolgozzanak. Ez a párt a régi szabadelvű párt eszméinek letélenyese s azót lépnek be a demokráta pártba, mert látják, apolni ezeket az eszméket.

Ezután a jelenlévők közül megválasztották a párt előkészítő bizottságát a következő tagokkal:

Bröder Jenő, Brand Viktor, Bubla József, Csörgődy Ernő, Ehrlich Menő, Feldmann Isidor, dr. Friedländer Samu, Friedländer Ernő, dr. Fényes Samu, Farkas Ferenc, Grosz Isidor, ifj. Klein Samu, Echn Gábor, Löwenstein Zsigmond, dr. Lőrincz József, Markovits Herman, Nagy P. István, Orbán Ferenc, Pásztor Bertalan, Pásztor Ferenc, Róthkötő A. Ede, Róthkötő Bernát, Szemeré Miklós, Színhó Sándor, Ungváry József, Ullmann Ábrahám, Weisz I. Mihály, Weisz Mór és Weisz József.

Ezzel az értekezlet véget ért.

Hozzák haza a József ezredet!

Városatyák beadványa.

A 37. József ezred, amelyben a nagyváradai és biha megyei fiúk szolgálnak, már hosszú évek óta, a háború kezdete előtt, tőlünk távol, messze idegenben állomásozik. Mikor a háború kitört, egy részülj itt volt Nagyváradon elhelyezve s a mozgósítás alkalmával távozott el tőlünk.

Azóta az ezred különféle harcokban szerzett harsoghatatlan dicsőséget, s büszkítette a már régi harcokban kivívott elismerést.

A három évszázados világháborúban úgy az orosz harcokban, mint az orosz harcokban szany hadjukkal irták be a bibari fiúk az ezred nevét a háború történetébe.

Az ezred-társ jelenleg Belgrádban állomásozik.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsági tagja között mozgalom indult meg, hogy a város járjon kérebe a 37. József ezrednek Nagyváradra visszahelyezése iránt, hogy fiaink, akik úgy sincsenek közvetlen a harcokban, haza kerüljenek.

A helyén való s kellőképpen indokolt kérelem igen sok nagyváradai és biha megyei család hő óhaját felel meg, egész terjedelmében a következő:

Tek. Városi Tanács!

A cs. és kir. 37. gyalogezred Nagyvárad és Biha megye polgáraitól nyer kiegészítést. Már ezen okból is annyira egybe vagyunk forvva vele, hogy távollétét még békében is mindenkor fájdalmasan érezzük.

De sokszorosan fokozta szerettei teljes együttérzésünket az immár 3 éve tartó világháború megzámolhatatlan közös dicsősége, reménye, bánata, gyászja; amilyen annak koteléskében nemcsak gyermekeink és testvéreink, de a fők és apák, azót nagyapák ezrei és ezrei küzdnek, szenvednek, véreznek és halnak meg a hazaszeretet szent kötelességét teljesítve.

Es mégis ép most nemcsak távol de több mint két év óta idegen földön, Belgrádban van az ezred, hol a háborús esen-

vedések és nélfelzárások még fokozottabb mérvben sújtják őrsit.

Szívünk azt mondja, hogy jogos és méltányos a kívánásunk, hogy 3 évi fájdalmas távollét és szenvedés után az ezred visszajöjjön; mert az nemcsak a bevonultak számára sorván enyhítene, de nekünk itthon levőknek tűrhetőbbé tenné a háború szenvedéseit az által, hogy gyermekeink, testvéreink, a háztartások és családok nagy számú családja körében lehetnének néhántha és feleségeiket, családtagjaikat legalább szolgálaton kívüli idejükben tanácsaikkal támogatnák, iparuk, kegyérkeresetük folytatásában segítségükre lehetnének és ekként a háború rettenetes gondjait némileg enyhíthetnék.

Tisztelettel kérjük a tek. Tanácsot, hogy a legközelebbi közgyűlésen az iránt javaslatot tenni szervezkedjék, mondja ki a közgyűlés, hogy a cs. és kir. 37. gyalogezrednek Belgrádból Nagyváradra leendő mielőbbi visszahelyezése iránt feliratot intéz a m. cs. és kir. közös hadügyminiszterhez, valamint a m. kir. honvédelmi miniszterhez és ezen feliratot a város polgáraitól és polgáraitól alkotott küldöttség élén a város polgármestere, vagy helyettese személyesen adja át.

Teljes tisztelettel:

Dr. Perczel Adolf, dr. Blayer Endre, Baróthy Pál, Zboray Gyula, dr. Medvigy Gábor, dr. Olasz Béla, dr. Grosz Menyhért, Rácz Jakab, dr. Popper Ákos, Boros Jenő, Sulyok István, Leitner Márton, Bröder Jenő.

Nagyvárad közigazgatása júliusban.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap tartotta rendes havi ülését. Ezúttal csak miniszteri leiratok és kórházi gyógydíj-ügyek kerültek elintézés alá.

Rácz Károly polgármester elnökielte alatt jelen voltak: Lukács Odon főjegyző, dr. Thury László v. főügyész, dr. Mayer László v. főorvos, Németh István kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Varró Domokos kir. műszaki tanácsos, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, Medvigy István kir. ügyész, Lendvay István községi előadó, dr. Medvigy Gábor, Sulyok István, dr. Mihályi Lajos, Dósi Lajos.

A polgármester havi jelentésének főbb adatai: a község egészségügyi július hónapban kedvező volt, mert a születések száma 3 al multa felül a helybeli halálozások számát. A fertőző betegségek között előfordult: kanyaró 2 esetben, 1 halálozással, vörheny 7, baltagymás 11, — hólyagos himi nem fordult elő. — A járványkórházban 18 beteget gyógykeseltek, a gyermekkórházban ápolatott 82 fekvő és 386 bejáró beteg. — Július hónapban született 58 fiu, 47 leány, összesen 105 gyermeknek; — elhalt 73 férfi, 69 nő, összesen 142 egyén. Elhaltak városrészek szerint: Ujvároson 20, V. Olaszban 21, Váralja Valencén 14, a kórházakban 50.

A közbiztonsági állapot zavartalan volt; lopás 218, csalás 9, alkassítás 10, súlyos testi sértés 2, könnyű testi sértés 6 esetben fordult elő. Letartóztatva volt 24 egyén. A rendőrségnél 407 kihágási foljelentést tettek, ezek között 310 ádrágításért. Eltoloncoltatott 43 községi egyén.

Az adóbefizetés megfelelő volt; befolyt kincstári adóban 59108 K, városi adóban 40915 K.

Uj igazságvány 56 adatot ki, megszállt 16 ipartulást.

A jelentést tudomásul vették. Tudomásul vették továbbá a leérkezett minis-
teri leiratokat, a polgármesterek a vá-
rosi közigazgatás 1917. évi I. félévéről szóló
jelentését.

Ezen kívül 13 gyógydíj ügyben beadott
felelősséget intéstek el.

A patronázs titkárválasztása.

Szabadkőműves utódja lett Petry Gyulának.

Másfélévi kemény publicisztikai műkö-
déseknek, különösen utolsó cikkeknek,
amelyek a gyermekek védelméről írtak,
meglett az az eredménye, hogy egyrészt a
rendőrség rémes eseteket közül egyik helyi
lapban a mi állításaink igazolására, másrészt
pedig a bírharmadik és nagyváradi patro-
názs egyet titkári választott.

Petry Gyula reáliskolai tanár halála
tette szükségessé ezt az aktust. Petry peda-
gógus volt, de nagy eredményt ő sem tudott
felmutatni a patronázsgyűlést hibás szer-
vezése miatt. Állására két pedagógus pályá-
zott: Várady István tanító, a Népszavában
Közlöny szerkesztője, gondolkosó szakférfi
és Mikussey József polgári iskolai tanár.
Mest volt a választás.

Tordai Molnár Géza táblabíró, elnök, a
maga részéről Dutka Ákos tanfelügyelőségi
tollnokot, hírlapíró ajánlotta a titkári ál-
lásra.

Baróthy Pál főgyógyhelyettes kijelenti,
hogy a gyermekek megmentésének fontos és
helyszíntelentlen akciója csak pedagógus ke-
zekben van jó helyen, ezek érik a gyer-
meklélek titkait és ezért a két szakember kö-
zül kíván titkárt.

Medvigy Gábor dr hasonló vélemény-
ben van. Csak pedagógus, tanító lehet va-
zelet a kérdésben, a publicisztika itt mellék-
kérdés.

Tordai Molnár Géza kuriai bíró kijelenti,
hogy állását kóti az általa ajánlott
titkár személyéhez a kénytelen lemondani,
ha ezt nem választják meg. Kéri Baróthyt
és Medvigyét, vegyék át az esetben a pat-
ronázs vezetését.

Baróthy Pál főgyógyhelyettes ennek
daczára is fenntartja elvi kifogását, mert
tanító nélkül a kérdésben nem képzelt el
vezetést.

Medvigy Gábor dr az elnöki kijelentés
után nem emel kifogást a jelölt ellen.

Miskovszky Jenő ügyész csatlakozik
Baróthy Pál véleményéhez.

A többség tordai Molnár Géza elnök
jelöltjét titkárrá választotta. Ezzel Dutka
Ákos szabadkőműves testvér hozzájutott
egy álláshoz, amelynek betöltésére csak
anny a képessége, hogy rövid méreű cik-
ket ír egyik helyi bulvár-lapban. A gyermek
mentéskérdések szociálpolitikai és peda-
gógiai oldala a másik két, pedagógus jelölt
előtt ismeretes.

Produktív szociálpolitikai tevékenységre
csak a szabadkőművesek valók. Hiszen a de-
mokrácia jelszava is az, hogy a megfélemlít
fiatal képességeket engedjük a nekik való
helyre. Dutka Ákos szép verseteket ír, de
nem erre a helyre való, ide szakember
kell.

Érthetetlen, hogy miért exponálta ma-
gát Molnár Géza annyira Dutka Ákos ml-

lett, mikor két alkalmas jelölt is volt?
Nem gondolja az elnök ur, hogy az egye-
sület érdekében is inkább pedagógus volna
sz állásra való? Nem fűdik az esethez
bővebb kommentárt, de azt megállapítjuk,
hogy az elnöki exponálás hatása alatt tisztán
az elnök ur személye iránti tekintet
által irányított választás nem gyakorolt
meggyújtó hatást.

Petry Gyula helyét nem látja a kö-
zönység arra való egyéniség által betöltve
és ez a tudat az egyesületnek is kárba
lesz. Dutka megválasztásába a közönység egy-
szerűen szabadkőműves térfoglalást lát és
az egyesületre tekintettel, nagy sajnálattal
kénytelen konstatálni, hogy e kifejezett
szabadkőműves történet mellett Molnár Géza
olyan álszen, szinte tüntetően állást foglalt.

A termények átvétele a termelőktől.

A 2192—1917. M. E., valamint az ezt
kiegészítő 2639—1917. M. E. számú rende-
letek a termelőkre vonatkozó és főként a
termények átvételét és felvásárlását érintő
főbb rendelkezéseit a közlélmények hivatal
70000—1917. sz. rendelete alapján a követ-
kezőkben hozom az érdekeltek tudomására:
Minden termelő 1917. évi augusztus hó
15-ig elhatároztak tekintendők előtérben avon-
ban az az eset, hogy a termelői és cséplés
kezdés és a gabona átvétel között olyan
időköz lenne, mely alatt a termelőnél beáll
annak szüksége, hogy házi és gazdasági
szükségletére a gabonát kénytelen felhasz-
nálni.

Ez esetben az átvétel időpontjáig fel-
merülő házi és gazdasági szükséglet fedez-
sére a termelő jogosítva van a 2192—1917.
M. E. számú rendelet 17. §-a alapján a föld-
művelésügyi miniszter ur által az Országos
Közlélmények Hivatal elnökével egyetértőleg
kiadandó rendelkezésben megállapított mérték-
ben házi, illetőleg gazdasági szükségletére
kellő mennyiséget saját terményéből az átvételi
bizottság közhelyére nélkül is igénybe veheti.
Köteles azonban erről pontos feljegyzést kö-
szteni és ezt megőrizni az átvételi bizottság-
nak rendelkezésére a terményeredményben mu-
tatkozó hiány igazolásul bemutatni.

Ebből önként következik, hogy az átvételi
bizottság működésének megkezdése előtt ily
képen jogszertőn felhasználni kívánt termény
mennyiségre az őrleli teaustrányok kiad-
hatók. E tekintetben azonban a legszigorúbb
ellenőrzést fogom gyakoroltatni.

Nyomatikusan figyelembevettem a ter-
melőket, hogy az igénybe vételi mérték-
ekre vonatkozó előírásokat, amely búzából,
rosszabb kétszereséből, áróból együtt vevő
házi szükségletre összesen a 15 éven felüli és
tíz év feletti munkások részére havonta és
fejéknél 15 kg. ot, egyes östermező vagy
östermező családtag részére havonta vagy
fejéknél legfeljebb 12 kg. ot ír elő, pontos-
an tartják be, mert az azotul igénybevett
mennyiség az egész évi szükségletnek kiszá-
mításánál az átvételi bizottság által is fog-
vonatni.

Minden termelő az átvételi bizottság mű-
ködésének megkezdéséig terményfeladását a
Haditermény r. bármely bizományosának
csatolja. Ha az átvételi bizottságok a kös-
ség területén működésükre már megkezdés-
től, a termelő a terményfeladásukat csak
az átvételi bizottság közhelyével a 2192—
1917. M. E., valamint a 2639—1917. M. E.
számú rendeletekben már megállapított és a
8281—1917. valamint a 10010—1917. számú
bírdet es yomban már részletesen lemu-
tatott módokhoz és feltételek mellett adhat-
ják el.

Nagyvárad, 1911 augusztus 1.

Lukács Ödön s. k.
polgármesterhelyettes.

A budapesti büntetőjársbíró kiszállt Nagyváradra.

Megemlékestünk már arról a hivatalból
indított rágalmozási perrel, amelyen Gerő
Arma rendőrfőkapitány és Pásztor Bertalan
városi aljegyző indítottak Nógrádi Gyula,
a nagyváradi Közérdek szerkesztője ellen a
nagyváradi Közérdek ítéletére. Thó László dr
budapesti büntető jársbíró Nagyváradra
szállt ki.

Thó László dr bíró és Vattay Gyula
dr királyi ügyész valamint a jegyzőkönyv-
vezető tegnap megérkeztek Nagyváradra. A
tárgyalást a törvényszéki épületben, a bü-
ntetőjársbírség termében tartják meg.

As iparhatósági biztosai fellelő ügyre
vonatkozólag megidéztek a következő ta-
nukat:

Kápolnay Gyula ny. rendőrfőkapitány,
Kágyi Lajos községi bíró, Dajka Endre dr
rendőrfőkapitány, így Mókus Sándor cipész-
mester, Cserey Géza, Cserey Zoltán, Wei-
terschütz János főszolgabíró; megidézettek
még: Neumann Ferenc, Wallerstein Ala-
dár, Nagy Árpád dr. Söke András és
mások.

Nógrádi Gyula védő nélkül jelenik
meg. A tárgyalás elhagy nem 31 napig tart,
sok iratot olvasnak fel a közeli jövőre saut
hallgatnak ki.

Felhívás egy Petry Gyula-alap létesítésére.

A következő sorok közlésére kórttunk
fel:

Ha valaki megérdemelte, hogy halála
után is neve tovább éljen, emléke megörö-
kítették és tartalmas, értékes élete nyom
nélküli el ne tűnjék, úgy bizonyára Petry
Gyula az. Petry neve fogalomná, eszmévé
fizemult: a laudatlan munkásságát, az
engedélyes kötelességérzet, az ideális gon-
dolkodás, a harmonikus személyiség a „viv
integer vitae scelerisque purus“ fogalmává,
eszméjévé, aki mint ilyen magas lényű min-
tásépe lehet a szerződő nemzedéknek.

Aki Petryt ismerte mint kiváló tanárt
és az ifjuság nevelőjét, mint erős fajulym
embert, mint ritka jó barátot, mint a szo-
ciális és humanitárius törekvések lelkes har-
cosát, agilis észióvívőjét: az megismerte őt
szertől, tisztól, becsől. Szeretett volt mun-
kálkodásának rugója, kötelesség volt életé-
nek veseresillaga, fedhetetlen korrektség
volt vonzó egyéniségének ragyogó ékesége.
Segény ember volt ugyan és mégis gazdag
és pazar volt. Gazdag volt tudásban és szív-
és egya gazdag kincseit őszelien szeretettel
pazarolta el azok lelkébe, akik vődszár-
nyaira voltak bízva.

Ugy vélem tehát, hogy nem úras ajtó-
kon kopogtatok, úgy ésem, hogy visszaugra
tisálak akkor, ha egy, a Petry Gyula nevé-
hez fűződő alap létesítésének gondolatát fel-
vetem. Bátorodom felkérni azon asszóket,
akiknek fiait Petry tanította, továbbá a már
társadalmi állásban levő volt tanítványait,
vagy barátait és ismerőseit, hogy fillérekkel
vagy koronákkal ezen alap létesítésének hoz-
zájárulni meggyökérjenek. A főszékhely igaz-
gatói terdjében van egy gyűjtőív, am ilyre
az adakozók beírás nevüket és az adomá-
nyozandó összeget bejegyezni szívesek les-
nek. A vidékről érkező adományok: kössö-
nettel nyugtásom.

Nosz Gusztáv,
áll. főreálisk. tanár,
ig. helyettes.

Cipész iparosok ajánlata a tanácshoz.

Felföldiek ajánlatának gyors hatása.

Imperatör, hogy a Felföldi és Tárna nagyváradi cég ajánlatot tett a tanácsnak, amelyben a városban már tűrhetetlen cipő-üzemre megállításra érdekében azt ajánlotta a városnak, hogy a város lakosságának cipőjavitását a jelenlegi árakhoz képest feltűnően olcsóbban végzi el, ha a város a szükséges anyaghoz maximális áron hozzájárulja. A Felföldi ajánlat példánál egy pár legnagyobb számú cipőtalpát 11 koronáért, talpát és sarkalát 14 csak sarkalát pedig 4 koronáért vállalja, míg a városban jelenleg egy talpáért 32-34, sőt 36 koronát is elkövetnek a cipész iparosok.

Az ajánlaton kapva-keppelt a város és már kétszáz is a javaslat, amelynek elfogadását Lukács Ödön polgármester helyettes a tanácsnak a legközelebbi ülésen ajánlani is fogja.

A Felföldiek ajánlata a község minden rétegében jóleső megnyugvást keltett, de a nagyváradi cipész kisiparosok is megneveltek ellene. Tanácskorlat, gyűlések és tegnap tartott gyűlésükön végre elhatározták, hogy alkalmi szövetséget alakítsanak, amely szövetséget teljes egészében magáévá teszi a Felföldi-Isis ajánlatot; a kért a tanácsot, hogy a Felföldi és Tárna cég ajánlatát ne fogadja el, hanem erre vonatkozólag a cipész kisiparosok szövetségével közösnyen egyezségeket.

A szövetségnek már eddig is közel 50 tagja van, továbbá csatlakozásra számítva legalább még közelbeli 100 tagja. A szövetségnek szintén részvétel jut a városnak és szintén biztosítja a tanács ellenőrző jogát, sőt a község igazgatóval is, amíg a városi központjában munkaadókat nem nyit.

Ami ezután következhetik, az a tanács és az ajánlattevők megegyezéséről függ, az az egy azonban bizonyos, hogy a vételkészségből a község érdekére fog győtesen kiérkezni. Mind a két ajánlat megfellelő a cipőüzemre kifizetésre, már pedig a földolag az üzemre kifizetés. S így egyhangúlag megállapították, hogy a 32-36 koronás talpálást az községnek uszora.

Az üzemre forrására is rámutattak a cipész iparosok tegnapi értekezletükön.

A gyűlésen Illés Mihály cipész iparos megállapította, hogy Nagyváradon tényleg nagy a cipőüzem. Ennek azonban nem a cipész iparosok az okai, hanem a bőrkerekedők és a mal beszerzési viszonyok. Ma a bőrkerekedők cipész iparosnak egyáltalában nem adnak anyagot, mert félnek a feljelenéstől, hanem mielőtt lakus és pénzzel rendelkező vevő meg vásárolni, annak horri bírási áron rögzítik a anyag. A kisiparos 1 kilogramm talpáért csak 100-120 koronát fizet vagy ittokoz a bőrkerekedőknek vagy pedig szűgyűzőknek, sőt a anyag az az csak a bőrkerekedőkétől jutott. A község kizsárazásának így nem a cipész iparosok az okai, mert helyett az iparost a város olcsó anyaghoz juttatja, örömmel, jól és gyorsan, de olcsón is fog dolgozni.

A két ajánlatot a legközelebbi tanácsülésen fog foglalkozni.

* Ujságkihordónöket felvesz a Tiszántúl kiadóhivatala.

Nagy ékszerlopás az uszodában.

Tegnap délután 6 és fél 7 óra között jelentették a rendőrségnek, hogy a városi-gepi Pankolius uszodában, amely tömve volt fürdőzőkkel, nagy ékszerlopás történt. A 7-es kabintól ellopják Guttman Andor főhadnagy nevelés öt értékes briliáns gyűrűjét. A gyűrűk értéke 3-4 ezer korona.

Guttman főhadnagy a következőkben jelentette be Ehrlich Imre ügyeltes tisztviselőnek az aranyról gyűrűk leírását:

Az egyik szívalaku briliáns köves, a melynek szíve fehér a szíve, a második horos nagysága kerek briliáns kövel; a harmadik szegletes lencz szemekből állott egy kis briliáns kövel; a negyedik az arany gyűrű 3 kövel: a középső briliáns, kétoldalt 1-1 zöld kő (az egyik hiányzik); az ötödik gyűrű középső nagy fehérrel briliáns, amelyet csillagalakban van körüli 8-10 rubin és 8-10 apró briliánsból. Guttmanns kijelentette, hogy a üzemre vezetők 100 korona jutalmat ad.

Az uszoda tegnap a nagy forrásában hemzsegett a fürdőzőkkel, mintegy 1000 ember manokult a vízbe ezen a kis területen a győralmas hősiég előtt. Egy kabintban 4-5 ember is felbőszít, sőt elykor többen is s így a lopás sikeredje feltűnőse nézdeli dolgozhatott.

Az élelmiszerek hatósági árai.

Nagyvárad város törvényhatóságának területére a közéletmérés zavartalanosságának biztosításához füződő érdekből az élelmiszerek követelehető legmagasabb árait az 1917 évi augusztus hó 1 től 15 ig terjedő időben a következőkben állapította meg a hatóság:

I. Marhabús I. rendű 1 kiló 8:20. Marhabús II. rendű 1 kiló 8:—. Marhabús növendék 1 kiló 7:40. Marhabús köser 1 kiló 8:30. Borjúhus hátulja 1 kiló 8:—. Borjúhus eleje 1 kiló 7:60. Bányahús 1 kiló 7:—. Sertéshús 20 deka nyomtatékkal 1 kiló 7:60. Sertéshús nyomtaték nélkül 8:—. Sertéshús füstölt sovány 1 kiló 9:20. Sertéshús füstölt csontos 1 kiló 8:60. Kolbász füstölt 1 kiló 9:60. Kolbász friss 1 kiló 8:—. Dabracani kolbász főzve 1 kiló 12:—. II. rendű füstölt kolbász 1 kiló 8:—. Szalona nyers zsirnak való 1 kiló 10:—. Szalona füstölt 1 kiló 11:—. Szalona pörkölt, paprikázott 1 kiló 11:—. Szalona szott 1 kiló 9:60. Csemega szalona abált 1 kiló 13:—. Háj 1 kiló 10:—. Tepertő préseltlen 1 kiló 6:40. Sertésszár 1 kiló 14:—. Bőrsajt 1 kiló 7:60.

II. Baromfi: Csirke, rántani való 1 pár 7-8. Csirke sülti való 1 pár 8 9 Tyúk 1 kg. 6:—. Rucsa sovány élőszulyban 1 kg 5:—. Rucsa, kővér, élőszulyban 1 kiló 7:—. Liba sovány élőszulyban 6:50. Liba, hizott, élőszulyban 1 kiló 8:—. Liba, hizott, kopasztott 1 kiló 8:—. Libaszár 1 kiló 15 K. Pulyka élőszulyban 1 kg. —. Kappan élőszulyban 1 kg. —. kor.

III. Hal és vad: Ponty fél kiló sulyig 1 kiló 4:80. Ponty fél kilótól 1 kiló sulyig 1 kiló 4:40. Ponty 1 kiló sulyon túl 1 kiló 6:—. Csuka élő 1 kg. 5:20. 1 kiló sulyon túl 6:—. Apró halak 1 kg. 2:40. Cigányhal és kárász 1 kiló 4:— Nem élő hal 25 százalékkal olcsóbb.

IV. Tej és tejtermékek: Tej, teljes 1 liter piacon —62. Tej, teljes, 1 liter házhos szállítva —66. Tejfél 1 liter —. Tehéntúró 1 kiló 2:50 Juhtúró 1 kiló 3:20. Gomolya 1 kiló 6:50. Danvaj 1 kiló 13 —. Olivastottvaj 1 kiló 11:40.

Sajt: Gouda, 40 százalékos zsirtartalommal, 1 kg. 10:70, emmentáli 1 kg. 10:50 kor.

V. Liszt és kenyérneműek: Buzadara és nullásliszt 1:08. Főzösliszt 1 kiló —72. Buzakenyérliszt —50. Rozsliszt 1 kiló —54. Tengerliszt 1 kg. —65, tengeridara —70. Kenyér 50 százalékos busliszt és 50 százalékos rozsliszt tartalommal 52 fill., viszontelárusítónál 54 fill.

Só nagybani eladásnál. Nagybani ár legalább is 50 kg. egyszeri vásárlásnál: 1. alak és darabos 100 kg. 26:64, 2. durván örölt só zsák nélkül 100 kg. 28:04, zsákkal együtt külön a só ára 100 kg. 26:64, zsák darabonként 2:70, 3. Finomaa örölt só zsák nélkül 100 kg. 28:54, zsákkal együtt külön a só ára 27:14, zsák darabonként 2:70 kor.

Só kicsinybani eladásnál: 1. alak és darabos 1 kg. 31, 2. durván örölt só 1 kg. 32, 3. finoman örölt só 1 kg. 36 fillér.

VII. Gyümölcs és gyümölcsiz: Szilvaiz 1 kg. 3:60. Aszaltzilva 1 kg. 3 —. Dió 1 kg. 4:40. Mak 1 kg. 5:20.

VIII. Szárazfőzelék, tojás, zöldség stb.: Bab száraz 1 kiló —88. Borsó száraz 1 kiló —. Lencse 1 kiló —. Kólkakás 1 kiló —. Tojás 1 drb. —. Sárgarépa 1 csomó 20:24. Petrezselyem 1 csomó 16:20. Kalarábé 1 drb. —.14—20. Vöröshagyma 1 cs. 20:40. Foghagyma 1 cs. 20:40. Fejeskáposzta 1 fej 40:80—. Burgonya 1 kiló —30. Kalkkáposzta 1 fej —20—40. Vöröskáposzta 1 fej —. Rétök nyári nagy 1 drb. —06—12. Gomba (csiperke) 1 kg. —. Tengeri szemes 1 liter —30. Zöld szemes borsó 1 kg. 2—2:20, Tök 1 kg. 20—30 fill. Ugorka 1 db. 4—24 fill. Zöldpaprika 1 db 6—10 fill. Paradicsom 1 kg. 1—1:20. Zöld bab 1 kg. 1:40—1:60.

HIREK

Dr. Raibovszky Péter.

A praementri főgimnázium épületeinek lobogóit lenget a szél. Mesees idegenben elhunyt praementri tanár halálát hirdeti. Dr. Raibovszky Péter a konstantinápolyi Magyar Tudományos Intézet tagja a török fővárosban július 26 án szívizületlenség következtében váratlanul elhunyt. A fiatal, nagy reményekre jogosító tanár tragikus vége nagy megdöbbentést keltett társai, barátai és tanítványai körében.

Mindösszesen 28 évet élt. A nagyváradi főgimnáziumnál 1914-től 1917. januárjáig működött. Ezen rövid idő alatt is megszerzte mindenki rokonszenvét, aki csak érintkezett vele. Csendes, magába vonult lelkű, hivatottá tette őt, hogy egészen tudós és nevelő munkájának éljen. Emellett szak-tudománya terén is szorgalmasan buvárkodott. Naxianzoni szent Gergely iródelmi tevékenységéről írt beható doktori értekezésével a tudományos körök figyelmét is magára vonta. Jórészt ez szeresete mag számára azt a kitüntetést, hogy ezen év januárjában a magyar kormány kiküldötte Konstantinápolyba az akkor megnyílt Tudományos Intézet tagjának a bizánci feliratok tanulmányozására. Őt kifejtett munkássága egy neves tudós jövőjének reményességét táplálta bennünk, melyet azonban csúrájában tett semmisé hirtelen beállott halála. Legyen ez a des pihenése az idegen földben, mely halandó testét magába fogadja!

* A kancellár a királyi párnál.
Bécsből jelentik: Michaelis kancellárt a király és a királyné kihallgatáson fogadta, az után udvari reggeli volt.

* Malatinszky főispán 14-én jön Nagyváradra. A megyei főispáni installáció tudvalevőleg a 16-ára összehívott rendkívüli közgyűlés keretében fog megtörténni a s e célból Bihar megye nagy szimpátiával fogadott és nagy érdeklődéssel várta főispánja Malatinszky Lajos a hó 14-én fog Nagyváradra érkezni. Bár a főispán állandó tartózkodására jön ekkor Nagyváradra, családjával az eddigi tervek szerint majd csak szeptember havában fogja elfoglalni a megye székházában levő lényeg főispáni lakását.

* Dr. Fráter Imre kitüntetése. A hivatalos lap közli, hogy a király dr. ippi és érkeserűi Fráter Imre törzsorvost, a háború idején teljesített kitűnő szolgálatai elismerésül a legfelső dicsérő elismeréssel tüntette ki. Fráter Imre ezen újabb kitüntetése városzerte örömet kellett; a kitüntetett törzsorvos egyik büszkesége a magyar orvosi karnak, a ki tudásával, páratlan lelkiismeretességével már a háború előtt is nagy érdemeket szerzett, a háború alatt kifejtett fáradhatlan munkásságával pedig a közönség fokozott háláját és a legfelső elismerést érdemelte ki.

* Katonai kitüntetések. A hivatalos lap közli, hogy a király dr. Kaczvitzky János törzsorvost és Suhajda Kálmán századost a legfelső dicsérő elismeréssel tüntette ki a háború idején teljesített kitűnő szolgálataik elismerésül.

* Az új fiumei kormányzó. Budapesti tudósítók jelentik: A holnapi hivatalos lapban benne lesz Jekelfalussy Zoltán belügyminiszteri tanácsosnak a fiumei tengerparti kormányzóvá történő kinevezése.

* Gárdonyi Géza az aradi kultúrpolitika igazgatója. Aradról írják, hogy az aradi kultúrpolitika felügyelőbizottsága a pályázat mellőzéseivel Gárdonyi Gézát hívta meg a megüresedett igazgatói székbe. Azt még nem lehet tudni, hogy Gárdonyi elfogadja-e a meghívást, de ettől függetlenül az, hogy a kiváló író megválasztásában követésére méltóan nem szándék nyilatkozott meg. Ha az állás elfoglalása nem korlátozza nagyságú írói munkásságában, akkor a felügyelőbizottság választása olyan emberre esett, a ki dísz és irányt jelent az intézmény számára és működése számára a legkiválóbbat sikert ígéri.

* A zsidók száma. Az 1917. évről szóló zsidó évkönyv szerint az egész világon jelenleg 11.081.000 a zsidók lélekszáma. Eből 8.748.000 Európában, 1.556.000 Amerikában, 854.000 Afrikában, 242.000 Ázsiában és 170.000 Ausztráliában él. Oroszországban egymagában 5.100.000 zsidó lakik.

* A fürdővonatok közlekedése. Aki tegnap a közeli fürdőkhöz kikarintak rándolni, családotlan jöttek vissza a városba, mert forgalmi akadályok miatt tegnap nem közlekedtek a fürdővonatok. A nagyváradi forgalmi főnökség azonban intézkedett, hogy ma már, legalább is újabb intézkedésig, a fürdővonatok zavartalanul közlekednek az előző megállapított menetrend szerint.

* Elővezetési értekezlet a megyeházán. Fráter Barnabás alispán a hó 4-én, szombatra a megye köztisztviselői érdeklődő megfontosságú értekezletre hívta meg az összes járási főszolgabírókat és az egyes községek közéletvezetőit is. Az értekezlet az az évi elővezetési tervet tárgyalta, valamint az új rekvizitációs eljárás végrehajtásáról felmerülő részletek tárgyalását fogja megkezdéséni. Az értekezlet délelőtt 10 órákor fog kezdődni a szén Fráter Barnabás alispán fog elnökölni.

* Eljegyzés. Szereska Imre m. kir. honvédfőnökségi őrnagyot, Csengeri Imrét eljegyezte felsőbírója Rozsa Lajos m. kir. honvédszerecsény.

* Bérczy Imre temetése. Az előző járás közbeszólásban álló főszolgabíróját, Bérczy Imrét ma délután 5 órákor fogták végső nyugalomra helyezni. A temetésen Biharvármegye tiszt keret Fráter Barnabás alispán vezetésével küldöttség fogja képviselni, de részt vesz a temetésen Nagyvárad és a megye társadalomának igen sok vezető tagja, akik a Bérczy család gyászában színtel részvétel vesznek részt.

* Rendelet az új gyorsított büntető eljárásról. A hivatalos lap tegnapi száma két miniszeri rendeletet közöl. Az egyik megállapítja azon törvényeket, amelyek a gyorsított eljárás alá tartoznak, a második rendelet pedig az új gyorsított büntető eljárás szabályait állapítja meg.

* Ne kérjenek vicinust! Régi jó szokás szerint ma is bemegy mindenki a patikába a elővesz egy poharat, amelybe vicinust kér tiszte. Éggy két tiszte borsavát a egyéb ritkaságot. A vicinust, a borsav rég kifogyott, ami van, az kell a borsav gnet, nincs. A patikusok azt kérik, hogy a borsav ne kérjen vicinust náluk, mert kiment a forgalomból. Nincs és nem is lesz.

* Temetés. Nagy részvétel mellett ment végső nyugalomra a Dr. Erzsébet temetésén. A katedra utcai gyászházánál díszes részvétel mellett az elhunyt nemesi antik erekorostban, körülötte nagy erőt kezdő lámpák és pálmák voltak elhelyezve. A temetés a szentkereszt Pásztorok Sándor új. háth. felhész végezte megédítet. A temetés után a szentkereszt központi kő bariton koporsót felállított a díszes négyes fogatú üveges halottszáncra és a gyászművet az elhunyt temetőbe hozták, ahol örök nyugalomra helyezték az elhunytat. A temetésen nagy számú intelligens közönség jelent meg, ottan voltak: Mayer Antal íb. karosok, Ringelmann Lajos, dr. Demetrescu Elek, dr. V. Gy. Géza, Székely Gyula, Farkas János íb. bíró, Sipos József, dr. Madvigy Ferenc, Tóth Imre, Sós János, Erdélyi Andor, Wallner Odóbné, Székely Rózsa, Tóth Elek, Sándor Imréné, R. és né Baur Zsófia, Antal Sándor íb. sib. Kossoruk szolgálat a kötetkező feliratok voltak: Legfőbbfokosabb értesítéssel — Apád Felfejteltén drága jótestvérünk — Anna. Utolsó búcsúját — a Székely család. Egyetlen Tantáknak — Annuska, Boróka és Ionska. Kedves. Tantáknak — a Vályi-család. Drága Tantáknak — Mariska és Gyurka, Némiké — Andor, Gábor, Erzsike. Utolsó búcsúját — Gy. Wallner Odóbné. — A díszes temetésen Vaiszlovits Adolf és fia ismét nagyváradi temetkezési vállalat nagy figyelemmel és pontossággal rendezte.

* Elvesztett egy magassáru fekete női cipő a városban a Templomtérnél a Szent László-templom jözet. A cipővel megtelező Kaszárnya uca 11. sz. alatt ill. jatszamat kap.

* A rohitschi fürdő étlapja. — Egyik olvasónk, aki nemrég hosszabb időt töltött a rohitschi fürdő, elhozza hozzá a fürdő étlapját 1917 július 24-iki keltevel. Ebből első sorban az állapítható meg, hogy Ausztriában nem éheznek, de legnagyobb meglepetés az, hogy ennek a világfürdőnek árai jóval mérsékeltébbek, mint a legesze nyebb magyar vendéglők. A délelőtti étlapja az:

Rizses májleves	K. — 40
Marhabús	2.—
Egy íb. csirke	5.—
Vesszőcsénye	3 20
Marhasült	3 20
Töltött Borjumail	3 20
Borjuszeggy krémleves	4.—
Angol roszból	3 50
Spenót, zöldbab, cukorboró, paradicsom, tök, kaliforniai, burgonya	— 60
Ficam felfújt szel	1.—
Almaire	1.—
Saláta, cékla	— 80
Körözött liptói	1 20
Egy negyed liter bor	1 40

A fürdőszoba árai a háború előttiek. Egy nagyon szép szoba 5 K 20 filler.

* Megint két halott. Tegnap a verescei parton két ifju tűnt el a habokban. Keresték őket két óráig, nem találtak. Az egyik szelontai fiu volt, az édesanyja váltig mondta, hogy ne fürdők ott, mégis belement. S mikor földokelni kezdett, az anyja elszakadt — rendőrt Ma is keressik. Nem lehetne a partokon jelzőtáblák feltüntetni milyen mély a víz a tábla környéken? Vagy olyan bővíbea vagyunk a 14-17 éves ifjaknak, hogy mindig, ha 2-3 mély is ful a vízbe?

* Kossorumegváltás. Gremminger Antal 10 koronát küldött hozzá a Dr. László emlékeztetőre alkalmasból kossorumegváltásul a 4 ik honvéd gy. szed hési halált halt világi árnak javára. Rendelkezési helyére juttatjuk.

* Halálhíradás. Nagyvárad egyik régi polgára: Kovach Dénes nyug. m. kir. főpénztárnok, hosszú szenvedés után, szept. 64. évében elhalt. Az elhunyt hosszú ideig szolgált a nagyváradi kir. adóhivatalnál, amelynek majdnem két évtizeden át vezetője volt. Halálát özvegye az. Csabánosy Jolán, Erzsike nevű leánya és nagy részvétel gyászolja. Temetése ma, augusztus 3-án délután 5 órákor lesz a Bothy Odóbné utca 20. sz. háztól.

* Tömeges gyümölcslopások a városban. Kálnakuta és gyümölcsözés, az a kettő mindig együtt jár. A nap öröklen pereselő tűz kívánatosra érte a gyümölcsfák termését. A természetnek ezen igen hosszú türelmére a rendőrségnek is dolgot ad. Napirányban vannak a gyümölcslopóvadások. Nemcsak a szőlőben, de benn a városban is állandóan dézmáják a kerti gyümölcsfákat. Éjszakánként órákig pusztítást visznek véghez a kertekben. Egyik nap még boldogan hiszik a gazda szeme a pompás gyümölcsfák, a másik nap már csupán ágak szomorkodnak „az éjszakai hadjárat” után. Sal Ferenc utcán, Kórház utcán, Kolosvári utcán, Várház utcán s a város más részein is, ahol kertek húzódnak, állandóan a gyümölcslopások. A rendőrség büszköléssel nyomoz, sikerült is már egy-két gyümölcsösnek alakot kőszekeríteni, azonban még igen sokan fosztogatnak háborítatlanul.

FATALPU CIPOGYÁR

HAAS LIPÓT,

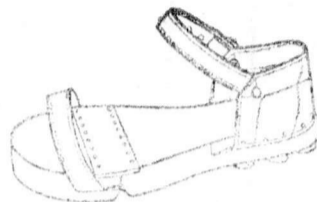
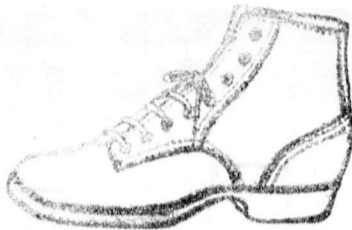
Fatalpu cipők:

25-28, 29-35, 36-39, 40-46.

Borju bőr 13-40, 15-80, 18-10, 22-20.
 Ia Hasított bőr 15-80, 18-70, 20-50, 25-70.
 Lóbox és tehénbox 17-—, 20-50, 22-80, 27-50.

Fatalpu szandálok:

24-25,	26-28,	29-31,	32-35,
4-—,	4-10,	4-40,	4-90,
36-37,	38-40,	41-43,	44-46,
5-—,	5-50,	6-—,	6-10.

Lábujjszij oldalszegzés nélkül **törvényileg védett megerősítéssel.**

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, intézetek és egyesületek engedélyben részesülnek.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Telefonszám 4-63.

Papírulladékok

kiselejtezett irodai nyomtatványokat, elhasznált könyveket, könyvtáblákat, magas napi áron megvesz Feldstrick Kálmán könyvkötészete Rákóczi-ut, Moskovits-palota.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos, vízvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca. Zöldfa-épület.

Villanymotor, irógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramafonok szerkesztési javítása és állandó jókerben tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadjatnak.

TÜZIFA

Waggon tételben, méter számra és felvágva kapható

JENEI M. CÉGNÉL

Szarvas-sor 27. Stern palota. Telefonszám 10-13.

Megrendeléseket felvesz

BÁNYAI JÓZSEFNÉ

Sztaroveszky-u. 2. Nagyhídő. Telefonszám 14-55.

ESZAK LIDIA

Előrendeltézőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1. Park-szálloda épületében.

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szépliget-színház művésznőinek egy-egy ülő- és állófülkéje. Tisztítóoktatás és ártalmatlanítás. Előzők mesterei után a legővidebb idő alatt elkészíthetnek.

Betűszedő tanulóknak fiu és berakó tanulóknak leány fizetéssel felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

Vízvezeték-utcán szép kilátással egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye
Szent László Püspök Gyógy-Fürdő
 Nagyvárad mellett

Fürdőüzem teljes!

Kénes hévíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas feynőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész telepen, és az összes szobákban. Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, napágyakkal, napfürdő, hozakbura. Földönkívül kényes az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
 a fürdő bérloje.

Fekete-Györösön Tenke mellett 134 kishold föld tanyával és belsejéggel, melyen szép és megfelelő lakás van, szabad kézből eladó.

Értékelhető Nagyváradon az Általános Takarékpénztárnál.